

## **WOMEN'S STRUGGLE FOR EDUCATION IN ISLAMIC WORLD**

**Mirela Radu**

**Assist., PhD, "Titu Maiorescu" University, Bucharest**

*Abstract: Structured into five parts, I am Malala, having as subtitle "The Girl Who Stood Up for Education and was Shot by the Taliban", was written by Malala Yousafzai and is dedicated to all women worldwide who fight for their freedom of thinking and to a fair education. The novel is, to use the author's own words, devoted to "all the girls who have faced injustice and been silenced. Together we will be heard." This dedication is at the same time an appeal to all the women who share a cruel faith. The novel is not a mere biography, but also reunites pages of history, culture, customs as well as picturesque descriptions of nature, constituting a complex fresco of the Islamic world seen through the innocent eyes of a young lady whose fundamental rights are disdained. The words of the novel are an open window to a world almost unknown to the westerners, a universe in which the struggle for the most elementary right, such as laughing in public to the one of free access to education, represent not a given fact but an everyday effort.*

*Keywords: autobiography, talebans, awareness, education, peace-loving*

Articolul nostru se dorește o prezentare a unui roman scris de Malala Yousafzai, o tânără musulmană al cărei vis devenit realitate este acela de a fi ambasadoarea tuturor femeilor captive în lumea islamică, o lume dominate de ură religioasă și forța brută. Motto-ul romanului stă mărturie a luptei permanente pentru accesul la învățământ într-o lume dominată de restricții ale drepturilor femeilor la o viață normală: "Education is education. We should learn everything and then choose which path to follow. Education is neither Eastern nor Western, it is human." Romanul a văzut lumina tiparului în Anglia, și la scrierea sa a contribuit și Christina Lamb, o jurnalistă britanică pentru The Sunday Times. Segregarea educației în funcție de sex, deși un

lucru normal în lumea islamică, începe să piardă teren în fața străduinței femeilor de a-și căpăta demnitatea umană. Deși pare aproape neverosimil pentru lumea occidentală, drepturile pe care femeile le-au dobândit în urma mișcărilor feministe din Europa vestică acum mai bine de o sută de ani, par pentru femeile arabe un vis îndepărtat. Vocea femeilor mulsumane începe să se facă, însă, auzită din ce în ce mai puternic în țări precum Arabia Saudită, Maroc, Tunisia, Egipt, Yemen, etc.

Introducerea acestui roman autobiografic ajută cititorul să înțeleagă mai bine fenomenul de teroare din Pakistanul zilelor noastre. Primele cuvinte străbat conștiința cititorului occidental într-un mod brutal, trezindu-l la realitatea implacabilă a lumii dominate de teroarea talibană. Cititorul pătrunde, încă de la primele cuvinte, în lumea aspră în care o copula de doar 14 ani aproape a plătit cu viața curajul de a fi militat pentru dreptul de a merge la școală: "I COME FROM a country which was created at midnight. When I almost died it was just after midday."<sup>1</sup> Amplasarea acțiunii într-o zonă rurală idilică face ca această teroare fundamentalistă să fie cu atât mai greu de înțeles: "(...) the high snow-topped mountains, green waving fields and fresh blue rivers."<sup>2</sup> Antiteza evidentă între peisajul bucolic și tragicul existenței cotidiene face drama tinerei copile cu atât mai sfâșietoare. Educația primită la școala Khushal înființată de tată său, care avea pe frontispiciu gravate cuvintele WE ARE COMMITTED TO BUILD FOR YOU THE CALL OF THE NEW ERA, face din Malala o adolescentă cu vederi largi ce studia limba engleză, chimia dar și anatomia; o adolescentă care asculta muzica lui Justin Biber și se uita la filmele Twilight. Părinții avea aspirații mari pentru această tânără studioasă. Cu o educație aleasă-tatăl Malalei fondase școala la care aceasta învăța-parinții voiau ca tână să urmeze cariera medicală. Apărătoare ardentă, alături de tatăl său, Ziauddin, a drepturilor femeilor, Malala devenise o țintă vie pentru talibani. Însă, în ziua de marți 9 octombrie 2012 totul avea să se schimbe. Pe când se afla în autobuzul școlii, Malala este împușcată de două ori: în umărul stâng și în orbita stângă.

După acest Prolog sfâșietor, romanul continuă cu Partea întâi, dedicată vremurilor pașnice dinainte de venirea fanaticilor talibani. Încă de la nașterea sa, Malala avea să poarte un nume având conotații puternice: "Malalai of Maiwand, the greatest heroine of

---

<sup>1</sup> Prologue, p. 8

<sup>2</sup> Ibidem

Afghanistan.”<sup>3</sup> Malalai, precum Ioana d’Arc, fusese o luptătoare pentru libertate și inspirase trupele afgane în lupta împotriva colonialiștilor englezi. Luptătoarea își pierduse viața pe câmpul de luptă. Malala a crescut într-o regiune prosperă: ”(...) a heavenly kingdom of mountains, gushing waterfalls and crystal-clear lakes”<sup>4</sup>, valea Swat supranumită the Elveția Estului la o distanță mică de capitala Islamabad. Fostă așezare Budistă, orașul Mingora avea să cunoască Islamul încă din sec. XI. Străjuită de piscurile Muntelui Elum, valea Swat era un tărâm al abundenței și liniștii, un ținut idilic al cărui sol dădea roade bogate: “full of fruit trees on which grow the sweetest figs and pomegranates and peaches, and in our garden we had grapes, guavas and persimmons.”<sup>5</sup>

Născută într-o familie modestă dar ospitalieră, Malala a văzut lumina zilei într-o locuință umilă “a habby shack of two rooms opposite the school.”<sup>6</sup> Școala fusese fondată de tatăl său și de un prieten al acestuia. Într-o lume în care femeia era percepută ca inferioară, tatăl Malalei își venera soția și o vedea ca pe egalul său. Model demn de urmat, tatăl luptase să-și depășească condiția prin învățătură “through education and force of personality he made a good living for us and a name for himself.”<sup>7</sup> Chiar dacă trăia într-o societate în care căsătoriile erau aranjate, Malala avea de la tatăl său libertatea în a-și hotărâ destinul: “Malala will be free as a bird.”<sup>8</sup> În subcapitolul *My father the Falcon*, Malala dedică pagini de o caldă afecțiune tatălui său. Împovărat de un defect genetic, perturbarea elocuțiunii, tatăl Malalei era un intelectual iubitor de poezie și cuvinte. Imam într-o moschee locală, acesta fusese crescut într-o familie iaslamică tradițională în care femeile aveau doar rolul de a întreține gospodăria și a naște copii. Până și mâncarea rezervată femeilor era modestă, femeii fiindu-I rezervate doar rămășițele: “School wasn’t the only thing my aunts missed out on. In the morning when my father was given cream or milk, his sisters were given tea with no milk. If there were eggs, they would only be for the boys. When a chicken was slaughtered for dinner, the girls would get the wings and the neck while the luscious breast meat was enjoyed by my father, his brother and my grandfather.”<sup>9</sup> Cititorul occidental descoperă că puterea politică este preluată de generalul Zia ul-Haq iar drepturile femeilor devin din ce în ce mai restrictive. Aflăm, de exemplu, cu stupefație că o tânără putea fi violată, lasată însărcinată și totuși trimisă la închisoare

---

<sup>3</sup> A daughter is born, p. 13

<sup>4</sup> Idem, p. 14

<sup>5</sup> Idem, p.15

<sup>6</sup> Idem, p. 16

<sup>7</sup> Idem, p. 17

<sup>8</sup> Idem, p. 19

<sup>9</sup> My father the falcon, pp. 20-21

pentru adulter dacă nu putea aduce patru martori bărbați care să confirme că avese loc o infracțiune. Sub dictatura lui Zia jihadul avea să devină literă de lege “the sixth pillar of our religion on top of the five we grow up to learn – the belief in one God, namaz or prayers five times a day, giving zakat or alms, roza – fasting from dawn till sunset during the month of Ramadan – and haj, the pilgrimage to Mecca, which every able-bodied Muslim should do once in their lifetime.”<sup>10</sup>

Inițial, în limba pushtu, termenul de taliban avea un înțeles mult mai larg, desemnându-i pe cei ce studiau Coranul. Treptat, însă, termenul începe să desemneze pe membrii mișcării sunnite, fundamentaliste. Într-o țară sărăcită de conflictele armate, martiriatul și raiul promis de religia musulmană păreau a fi singura scăpare. Tatăl Malalei, în anii de tinerețe devenise adept fervent al mișcării jihadiste dar avea să-și ridice semne de întrebare și, balansând între “secularism and socialism on one side and militant Islam on the other”<sup>11</sup>, avea să gasească o cale de mijloc. Cel mai mare dar primit de tatăl Malalei de la familia sa fusese educația și îi insuflase și fiicei: “the deep love of learning and knowledge as well as a keen awareness of people’s rights.”<sup>12</sup> În aceeași Parte întâi, în subcapitolul *Growing up in a school*, aflăm că mama Malalei deși analfabetă, fusese îndemnată de familie să meargă la școală. Fiecare pagină a romanului este închinată tatălui care i-a călăuzit pașii nu doar pe calea educației dar și pe drumul luptei pentru o cauză dreaptă: “He believed that lack of education was the root of all Pakistan’s problems. Ignorance allowed politicians to fool people and bad administrators to be re-elected. He believed schooling should be available for all, rich and poor, boys and girls. The school that my father dreamed of would have desks and a library, computers, bright posters on the walls and, most important, washrooms.”<sup>13</sup>

De unde proveneau aceste vederi largi? Aflăm că tatăl Malalei predase într-un sat din munți, Spal Bandi, care, în ciuda caracterului modest, lăsa femeile să aibă o libertate mult mai mare. Totodată, debutul în educația tatălui său a coincis cu urcarea la putere în Pakistan a primei femei prim-ministru Benazir Bhutto. Perioada plină de frământări politico-religioase avea să culmineze în 1989 cu Ayatollah Khomeini, liderul spiritual al Iranului, care instiga la asasinarea indianului Salman Rushdie pentru parodiarea, în romanul său *The Satanic Verses*, a vieții Profetului. În ciuda vicisitudinilor îndurate, tatăl Malalei reușește să pună bazele

---

<sup>10</sup> Idem, p. 22

<sup>11</sup> Idem, p. 24

<sup>12</sup> Idem, p. 25

<sup>13</sup> Idem, p. 26

propriei școli cu predare în engleză. Romanul descrie și implicațiile atentatelor din 2001, din Statele Unite a;e căror reverberații aveau să se simtă și în lumea arabă: "We did not realise then that 9/11 would change our world too, and would bring war into our valley."<sup>14</sup>

Într-o lume în care femeile nu puteau ieși fără să fie acoperite, nu puteau purta pantofi albi, nu li se permitea să râdă în public, nu puteau vorbi cu bărbați care nu le erau rude și puteau fi ucise de familiile lor dacă flertau, Malala refuză, chiar dacă era o simplă adolescentă, să se acopere și decide să poarte numai haine la modă. Fire competitivă, Malala era una dintre cele mai bune eleve din clasa sa. Deși fiică a Islamului, Malala nu poate fi de acord cu noile reguli impuse de muftii și ori de câte ori poate reamintește că adevăratele învățăminte ale Coranului nu indică restrângerea drepturilor:"(...) but often it feels that we have forgotten the word and think Islam means women sitting at home in purdah or wearing burqas while men do jihad."<sup>15</sup> Scriitoarea simte nevoia să facă deosebirea între islamul adevărat și cel denaturant propăvăduit de Ahl-e-Hadith ("people of the Hadith"), care sunt Salafists sau fundamentalști, după cum sunt numiți de lumea occidentală. Atmosfera apăsătoare devenea tot mai frustrantă pe măsură ce anii treceau. În 2004, școala tatălui său nu mai putea primi băieți și fete în același timp. Pe lângă teroarea instituită religios, regiunea suferă și în urma unui puternic cutremur produs în 2005. Dezastrul natural este încă un prilej folosit de fundamentalști pentru a lua cei peste 11.000 de orfani și a-i crește în spirit fundamentalist: "The boys learn the Quran by heart, rocking back and forth as they recite. They learn that there is no such thing as science or literature, that dinosaurs never existed and that man never went to the moon."<sup>16</sup>

Odată cu partea a doua, *Valley of Death*, cititorul plonjează în lumea musulmană dominate de talibani. Comparația pe care o folosește scriitoarea este grăitoare:"Taliban arrived in the night just like vampires."<sup>17</sup> Pentru a instaura o nouă orânduire religioasă, acești au instituit o serie de legi menite să contrângă populația, exploatând ignoranța acestora:"(...) people to stop listening to music, watching movies and dancing." Regimul terorii interzicea ascultarea CD-urilor, DVD-urilor, deținerea unui TV iar radio-ul nu putea emite decât muzică talibană: haram. Pentru a fi mai convingător, liderul talibanilor, Maulana Fazlullah, încerca să inoculeze populației idea că dezastrele naturale erau pedeapsa lui Allah pentru caracterul desfrânat.

---

<sup>14</sup> Idem, p.33

<sup>15</sup> Idem, p. 50

<sup>16</sup> Idem, p. 57

<sup>17</sup> Idem, p.59

Femeilor li se interzice să iasă din casă dacă nu poartă văl (burqas). Aceste legi barbare erau doar o interpretare trunchiată a Coranului din care oamenii învățaseră cu totul altceva. Adevăratele dogme musulmane povesteau de soția Profetului ca fiind o fire independentă, cu dare de mână dar și mai în vârstă decât acesta: ”(...) the first wife of the Prophet was a businesswoman called Khadijah. She was forty, fifteen years older than him, and she had been married before, yet he still married her. I also knew from watching my own mother that Pashtun women are very powerful and strong.”<sup>18</sup>

Mergând pe linia îndoctrînării religioase, talibanii promiteau raiul femeilor care renunțau la educație. Au fost desființate coafourile și bărbaților li se interzicea să se bărbiească. Au fost interzise medicamentele pe considerentul că sunt mijlocul prin care americanii urmăreau ca populația să devină infertilă. Biciuitul în public devine o pedeapsă din ce în ce mai răspândită. Aveau loc răpiri iar polițiștii erau omorâți. Anul 2007 avea să aducă confruntări sângeroase între armată și talibani și mii de oameni nevinovați aveau să piară în aceste confruntări brutale. La finele aceluiași an, Benazir, întoarsă din exilul forțat de opt ani, avea să fie asasinată. Implicațiile morții ei erau, însă, mult mai profunde. Benazir era singura femeie care luptase pentru îndepărtarea opresiunii religioase, pentru libertate și democrație. Numărul atentatelor cu bombă sau a celor sinucigașe se întetește.

Dar oamenii găsesc resursele să se opună regimului dictatorial. Tristețea cea mai mare a Malalei este aceea că, atitudinea talibanilor avea să fie arunce un stigmat asupra întregii lumi islamice: ”Because of the Taliban, the whole world is claiming we are terrorists. This is not the case. We are peace-loving.”<sup>19</sup> Malala avea să fie una dintre oponentele fățișe ale regimului dând numeroase interviuri. Ceea ce o mână pe adolescent și îi insuflă curaj este tocmai credința în Dumnezeu: ”In my heart was the belief that God would protect me. If I am speaking for my rights, for the rights of girls, I am not doing anything wrong. It’s my duty to do so. God wants to see how we behave in such situations. There is a saying in the Quran, *The falsehood has to go and the truth will prevail*.”<sup>20</sup>

Distrugerea sistematică a școlilor erau unul din mijloacele de intimidare a populației. De parcă acest ținut de basm nu fusese lovit deja de întâmplări sinistre, încă un dezastru avea să se abată: holera, Septicemia hemoragică avea să lovească zonele deja săracite, lipsite de apă

---

<sup>18</sup> Idem, p. 61

<sup>19</sup> Idem, p.73

<sup>20</sup> Idem, p. 74

potabilă și curent electric. Ororile și crimele talibane aveau însă să continue iar trupurile celor uciși erau duse în piața publică pentru a servi ca exemplu celor care se împotriveau regimului terorii. Când unul din profesori a refuzat să-și tragă șalvării peste gleznă, talibanii l-au spânzurat iar pe fratele lui l-au împușcat. Valul de crime religioase se întindește: polițiștii erau decapitați iar tigvele erau expuse în piața publică.

Malala își continua lupta anti-fundamentalistă prin mijloace pașnice, scriind, sub pseudonimul Gul Makai, un jurnal pe care i-l publica un corespondent BBC. Primul articol avea să vadă lumina tiparului în data de 3 ianuarie 2009 și este intitulat *I AM AFRAID*. Cuvintele fetei descriu sentimentul de nesiguranță pe care toți locuitorii regiunii îl trăiau: “I had a terrible dream last night filled with military helicopters and Taliban. I have had such dreams since the launch of the military operation in Swat. I wrote about being afraid to go to school because of the Taliban edict and looking over my shoulder all the time.”<sup>21</sup> Împreună cu tatăl său, Malala participă și la realizarea unui documentar publicat de New York Times website. Ca în orice dictatură, oamenilor ajung să le fie frică de conaționalii lor, să se suspecteze unii pe alții și chiar să se denunțe: “those days we were afraid of our fellow human beings.”<sup>22</sup> Bilanțul acelor vremuri tulburi pare de neconceput pentru un occidental: “More than a thousand ordinary people and police had been killed. Women had been kept in purdah, schools and bridges had been blown up, businesses had closed. We had suffered barbaric public courts and violent justice and had lived in a constant state of fear.”<sup>23</sup>

Familia fetei se refugiază mai întâi în Shangla apoi în Haripur. Reîntorși în orasul natal, lucrurile par să revină la normal. Era anul 2009 și se instalează relativa acalmie după venirea la putere a armatei. Societatea civilă pare să se regroupeze cerând drepturi pentru copii și femei: “(...) calling for an end to child labour and asking for help to send the disabled and street children to school, as well as for the reconstruction of all the schools destroyed by the Taliban.”<sup>24</sup> Seria dezastrelor natural ce bântuie ținuturile pakistaneze continua cu inundațiile devastatoare din 2010. Șirul ororilor nu avea să se încheie însă. Armata făcea arestări și torturi pe baza unor simple supoziții: “There was a teacher in our school who lived just a ten-minute walk from our house. Her brother had been picked up by the army, put in leg irons and tortured, and then kept

---

<sup>21</sup> Idem, p. 80

<sup>22</sup> Idem, p. 85

<sup>23</sup> Idem, p. 86

<sup>24</sup> Idem, p.100



in a fridge until he died. He'd had nothing to do with the Taliban. He was just a simple shopkeeper. Afterwards the army apologised to her and said they'd been confused by his name and picked up the wrong person.”<sup>25</sup>

În octombrie 2011 Malala află că fusese nominalizată pentru “the international peace prize of KidsRights, a children’s advocacy group based in Amsterdam.”<sup>26</sup> În ciuda tristeții că nu a câștigat premiul, tânăra își continua campania de susținere a dreptului la educație al femeilor. Țelurile tereei erau însă mai înalte: dorea o viață mai bună nu doar pentru femei ci și pentru copii folosiți la muncă forțată, a acelor suflete care își duceau existența mizeră printre dărâmături și șobolani: “I wanted to start an education foundation. This had been on my mind ever since I’d seen the children working on the rubbish mountain. I still could not shake the image of the black rats I had seen there, and the girl with matted hair who had been sorting rubbish. We held a conference of twenty-one girls and made our priority education for every girl in Swat with a particular focus on street children and those in child labour.”<sup>27</sup> Cu toate că talibanii fuseseră îndepărtați, amenințările la adresa Malalei și a tatălui său continuă. De aceasta dată, însă, amenințările vizau pe aceia care aveau curajul să vorbească public împotriva talibanilor și armatei.

Partea a patra a romanului readuce citirorul la momentul de debut: acela în care Malala este împușcată în 2012. După o luptă agonizantă dusă pe patul de spital din Peshawar, în care suferă o operație pe creier și comă indusă, Malala avea să supraviețuiască, fiind transferată într-un spital din Birmingham. Talibanii au revendicat împușcarea sa, motivul fiind vederile sale pro-occidentale: “Malala has been targeted because of her pioneer role in preaching secularism (...) She was young but she was promoting Western culture in Pashtun areas. She was pro-West; she was speaking against the Taliban; she was calling President Obama her idol.”<sup>28</sup> Dar sacrificiul Malalei nu a fost în zadar, ea reprezintă femeia islamică dornică să-i fie auzită vocea, să aibă acces la educație și să aibă drepturi egale. Din victimă, Malala avea să se transforme în idol.” I realised what the Taliban had done was make my campaign global.”<sup>29</sup> La doi ani după tragica sa împușcare, în 2014, Malala avea să primească Premiul Nobel pentru Pace pentru întreaga sa luptă pentru drepturile copiilor și ale femeilor. Cuvintele de încheiere ale mărturiilor adolescenței

---

<sup>25</sup> Idem, pp 105-106

<sup>26</sup> Idem, p.108

<sup>27</sup> Idem, p. 109

<sup>28</sup> Idem, p. 127

<sup>29</sup> Idem, p. 143



nu fac decât să reitereze țelul nobil urmărit de scriitoare. Malala este simbolul oricărei femei musulmane căreia i se refuză dreptul la minima demnitate umană: “My goal in writing this book was to raise my voice on behalf of the millions of girls around the world who are being denied their right to go to school and realise their potential. I hope my story will inspire girls to raise their voice and embrace the power within themselves, but my mission does not end there. My mission, our mission, demands that we act decisively to educate girls and empower them to change their lives and communities.”<sup>30</sup>

Problema educației femeilor în lumea islamică încă își caută o rezolvare: “The subject of Muslim women or women in Islam continues to provoke horror, fascination, pity, anger, sadness, and at times, vitriolic reactions against both Muslim men and Islam.”<sup>31</sup>

#### **BIBLIOGRAPHY:**

1. Malala Yousafzai, *I am Malala. The Girl Who Stood Up for Education and was Shot by the Taliban*, Weidenfeld & Nicolson, London, 2013
2. Zayn R. Kassam, *Women and Islam*, ABC-CLIO, LLC, 2010

---

<sup>30</sup> Idem, p. 161

<sup>31</sup> Zayn R. Kassam, *Women and Islam*, ABC-CLIO, LLC, 2010, p. XI